

Koncepce soudně lékařské služby

Definice oboru

Soudní lékařství jest nauka o použití neboli vynaložení vědomostí a zkušeností lékařských k účelům soudním.

prof. Josef Reinsberg, Nauka o soudním lékařství, Praha, 1896

Postavení oboru ve společnosti

Soudní lékařství je obor, který je v České republice součástí systému zdravotnictví.

specifické kompetence:

- zdravotnické: vyplývají ze zařazení oboru do resortu zdravotnictví
- bezpečnostní: těsná spolupráce s orgány činnými v trestním řízení, státním zastupitelstvím a soudy

Ústavy a soudně-lékařská pracoviště

- **Praha:** má nejdelší tradici, 3 ústavy FN a tři lékařských fakult UK; Ústav soudního lékařství AČR ÚVN
- **Hradec Králové:** založen v 1945, spadá pod FN HK a UK
- **Plzeň:** založen v r. 1946, spadá pod FNP a UK
- **České Budějovice:** oddělení SL při krajské nemocnici
- **Sokolov:** oddělení SL při krajské nemocnici
- **Ústí nad Labem:** oddělení SL při krajské nemocnici
- **Pardubice:** oddělení SL při krajské nemocnici
- **Liberec:** nové oddělení od r. 2013
- **Brno:** založeno 1919, součást Lékařské fakulty Masarykovy university
- **Olomouc:** po pražském ústavu při 1. LF má nejdelší tradici. Soudní lékařství se zmiňuje zde již v začátcích 19. století. Ústav soudního lékařství a medicínského práva byl založen v r. 1946 a nyní je součástí Lékařské fakulty univerzity Palackého.
- **Ostrava:** ústav soudního lékařství při ostravské univerzitě a fakultní nemocnici.

Náplň oboru

Objasňování vzniku poruchy zdraví z příčin vnitřních či zevních

- vedoucích ke smrti, tj. smrti přirozené nebo násilné
- nebo i u živých osob, kde je třeba kvalifikovat závažnost poruchy zdraví.

Rozdělení oboru

- Pitvy: pracovní metodou je pitva a zjištění makro- a mikroskopických změn tkání a orgánů vedoucích ke smrti.
- Soudní lékařství: objasnění souvislostí pitevního nálezu a zjištěných vlivů vnitřních či zevních souvisejících s poruchou zdraví, která vedla ke smrti, ale i posuzování vzniku poruchy zdraví u živých osob a souvislostí s mechanismem vzniku poranění a dalších okolností a dále např. i následků, vzniklých v důsledku utrpené poruchy zdraví.
- Právní medicína, medicínské právo: otázky spojené se stížnostmi řešení filozoficko-etických hledisek lékařství, jejich zavedení do právních věd a formulaci v zákonech (např. pro trestný čin ublížení na zdraví musel být nejprve zobecněn pojem poruchy zdraví na základě lékařského vysvětlení závažnosti, zavedení pojmu mlčenlivosti zdravotnického pracovníka, informovaného souhlasu atp.).

Forenzní toxikologie

Forenzní toxikologie se zabývá účinky chemických látek na zdraví Je nedílnou součástí soudního lékařství:

- pracuje s lidským biologickým materiálem v případech, kdy je třeba takovou látku v tělesných tekutinách nebo orgánech identifikovat,
- stanovuje jejich množství ve zkoumaných tělesných tekutinách a orgánech a vyslovuje se o účincích na organismus,
- zabývá se záchytem nových syntetických drog, o jejichž stavbě a účincích je známo jen málo a navíc, jsou velmi rychle uváděny na „trh“ nové látky.

Hlavní úkoly oboru

V oblasti zdravotnictví:

- Poskytování nezbytných podkladů pro hodnocení zdravotního stavu obyvatelstva na základě zpráv o příčině smrti, základním onemocněním a úmrtí v důsledku úrazu a intoxikací státní zdravotní správě.
- provádění pitev: Zák. 372/2011 Sb. a její novela zákon č. 147/2016 Sb.,

Význam pitvy spočívá v podávání pitevních zpráv lékařům zdravotnické záchranné služby, ošetřujícím lékařům v nemocnici nebo praktickým lékařům a slouží tak k ověření správnosti diagnóz a léčby.

- provádění toxikologických analýz biologických vzorků u osob intoxikovaných neznámou látkou, alkoholem či u osob, které jsou podezřelé, že jsou pod vlivem návykové látky.
- na základě výsledku toxikologické analýzy lékař-klinik přizpůsobí léčbu otráveného pacienta, nebo soudní lékař určí jako příčinu smrti otravu, vyšetřování krve nebo moče na přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky u řidičů.

V oblasti součinnosti s orgány policie, státního zastupitelství a soudů:

- podílí se na objasňování trestných činů, nebo podezření z jejich spáchání, souvisejících se vznikem poruchy zdraví. to se týká osob zemřelých, ale i živých
- vyšetřovatel PČR nařizuje soudní pitvu
- soudní lékař podává znalecký posudek o mechanismu vzniku a závažnosti poruchy zdraví. Znalecký posudek je podkladem k právní kvalifikaci poruchy zdraví z hlediska trestního zákoníku a případného udělení trestu

Použitá literatura a odkazy

HIRT, Miroslav, et al. *Soudní lékařství*. 1. vydání. 2015. ISBN 978-80-247-5680-6.

KOLEKTIV ADMINŮ,. *Patologie a Soudní lékařství*[online]. ©2013. [cit. 2017-02-16]. <www.facebook.com/patologiecz>.

--(vf) - soudní lékařství (diskuse) 16. 2. 2017, 10:36 (CET)